

ÖZET

Bu araştırma, ortaöğretim (lise) öğrencilerinin okul tükenmişliği ve okula aidiyetleri arasındaki ilişkiyi yaş, cinsiyet, akademik başarı durumu ve ders dışı sosyal etkinliklere katılım değişkenleri açısından incelemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmada, öğrencilerin demografik bilgilerini derlemeyi amaçlayan bir Kişisel Bilgi Formu'nun yanı sıra, Salmela-Aro, Kiuru, Leskinen ve Nurmi tarafından geliştirilmiş olup Seçer ve arkadaşları (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Okul Tükenmişliği Ölçeği ve Goodenow (1993) tarafından geliştirilen ve Sarı (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği (The Psychological Sense of School Membership Scale) kullanılmıştır.

Çalışmada kullanılan ölçekler öğrencilerin kişisel bilgileri ile ilgili 11, okul tükenmişliği ile ilgili 9, okula aidiyet duygusu ile ilgili 18 soru olmak üzere toplamda 38 maddeden oluşmaktadır. Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği, reddedilmişlik duygusu alt boyutu ve aidiyet duygusu alt boyutu olmak üzere iki alt boyuta ayrılmıştır.

Tüm değişkenlerin frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Tüm boyutların ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Boyutların tamamına güvenilirlik ve faktör analizleri uygulanmıştır. Boyutların normallik varsayımlarının test edilebilmesi için Kolmogorov Smirnov Testi uygulanmıştır. Karşılaştırmalı analizlerde İki Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA analizi sonucunda farklılık gözlenmesi durumunda farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının bulunması için LSD Post-Hoc test tekniği uygulanmıştır. Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği ve Okul Tükenmişlik Ölçeği arasındaki ilişki için Spearman Korelasyon Analizi uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda yılsonu başarı puanı düşük olan ortaöğretim öğrencilerinin, okula aidiyet duygularının yılsonu başarı puanı yüksek olan öğrencilere oranla çok daha düşük olduğu görülmüştür. Yüksek başarı puanına sahip öğrencilerin okula aidiyetleri yüksek olması durumunda okul tükenmişlikleri en az seviyede olduğu saptanmıştır.

Farklı not ortalamalarına sahip öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Yılsonu başarı puanı yükseldikçe öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri düşmektedir. Yıl sonu başarı puanı düşük öğrencilerin düşük okula aidiyeti durumunda okul tükenmişlikleri en yüksek seviyededir.

Karnesinin yanına takdir, teşekkür veya onur belgesi alan öğrenciler ile belge alamayan öğrencilerin okula aidiyet ve okul tükenmişliği arasındaki ilişkide farklılık olmadığı gözlenmiştir. Eğitsel kulübe üye olan öğrenciler, olmayan öğrencilere kıyasla daha fazla okula aidiyet ve aidiyet duygusu, daha düşük reddedilmişlik ve okul tükenmişliği hissetmektedir.

Okul gezilerine ve pikniklere katılan veya katılmayan öğrencilerin okula aidiyet duygusu ve okul tükenmişliği arasındaki ilişkide anlamlı farklılık olmadığı bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, Okul Aidiyeti, Tükenmişlik, Okul Tükenmişliği, School Burnout, School Belonging.

ABSTRACT

This research aims to investigate the correlation between school burnout and school belonging according to age, gender, academic achievement and attendance to after-school social activities among high school students.

In this research, in addition to a Personal Information Form which aims to collect the demographic data of the students, School Burnout Scale which is created by Salmela-Aro, Kiuru, Leskinen ve Nurmi and translated into Turkish and edited by Seer ve arkadaşları (2013) and The Psychological Sense of School Membership Scale created by Goodenow (1993) and transcribed into Turkish by Sarı (2011) are used.

The scales consist of 38 items, 11 of which is about the personal demographic information of the students, 9 is about school burnout and 18 is about school belonging. The Psychological Sense of School Membership Scale is separated into two sub dimensions and these are school belonging and the feeling of castaway.

The frequencies (f) and percentages (%) for all variables are calculated. The averages and standard deviations for all dimensions are represented. They are also tested for validity and reliability. Kolmogorov Smirnov Test is applied for testing the normality of the dimensions. ANOVA, t Test, Kruskal Wallis-H Test and Mann Whitney U Test are applied for correlational research. To determine the correlative groups represented as a result of ANOVA, LSD Post-Hoc test is applied. Similarly Mann Whitney U Test is applied for Kruskal Wallis-H Test results. In order to examine the correlation between school burnout and school belonging, Spearman Correlation Analysis is applied.

According to the results of the study, high school students with lower academic scores reveal less school belonging and more school burnout. It is found that the successful students have the minimum rates school burnout provided that they have high school belongings.

It is found that there is meaningful significances in the correlation of the school burnout of the students with diverse success grades. As the students' overall success grades improve, their school burnout rates decrease. Students who have low success have the highest levels of school burnout grades provided that they have low rate school belongings. It is also found that there is not meaningful significance between the correlation of the school belonging and school burnout rates of the students no matter they gain right to have certificate of appreciation, certificate of achievement and certificate of honor or not.

The students who are the members of social clubs in the school feel more belonging and less rejection and school burnout rates. It is found that there is not meaningful significance between the correlation of the school belonging and school burnout rates of the students who participate in the school trips and school barbecue parties and who do not.

Keywords: Belonging, Burnout, School Belonging, School Burnout.